

Հաստատված է
.....
ամբիոնի " 1 "-ի նիստում
(արձ. թիվ) ամբիոնի վարիչ՝
.....
(ստորագրություն)
.....29.08.2019.....
(ամիս ամսաթիվ)

ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ

ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ		Հայոց լեզու և գրականություն/վճ./
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ		
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ		Իրավագիտության
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ		Իրավագետ
ԱՍԲԻՈՆ		Լեզուների ամբիոն lezuneriambion@mail.ru
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ		Ամբիոնի դոցենտ, ուստ, գնդապետ Ռ. Մուսայելյան
ՈՒՍ.ՏԱՐԻԿԻՄԱՄՅԱԿ		2019-2020 ուստարվա համար
ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ		Բակալավր

ԿՐԵԴԻՏՆԵՐ		
ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ ԵՎ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՁԵՎԵՐԸ		Դասընթացի ընդհանուր ծավալը կազմում է 80 ժամ, որից 16 ժամ դասախոսություն, 64 ժամ գործնական պարապմունքներ: 48 ժամ նախատեսվում է 1-ին կիսամյակում (16 ժամ դասախոսություն, 32 ժամ գործնական պարապմունք), 32 ժամ՝ 2-րդ կիսամյակում (գործնական պարապմունք):
ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ		Դասընթացը կառուցվում է ավագ դպրոցի հայոց լեզվից ունեցած գիտելիքների իմացության վրա:
ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ		Դասընթացի բովանդակությունը ներկայացված է հետևյալ բլոկների տեսքով՝ • Հայ գրականությունը 5-րդ դարում: • Հայ գրականությունը միջնադարում:

		• Հայերենն իբրև հնդեվրոպական լեզու: • Հայերենի զարգացման փուլերը: • Գրական լեզուներ և բարբառներ • Հայերենի կառուցվածքային մակարդակները՝ հնչյունաբանություն, բառագիտություն, ձևաբանություն, շարահյուսություն
ՆՊԱՏԱԿ		Դասընթացի հիմնական նպատակն է՝
ԽՆԴԻՐ/ՆԵՐ		• ուսուցանել հայերենի ուղղագրական, կետադրական կանոնները, գործնական գրությունները, իրավաբանական և գրականագիտական տերմինները և դրանց կիրառումը ուստիկանական աշխատանքում: Դասընթացի խնդիրներն են՝ • ճանաչել ժամանակակից հայոց գրական լեզվի օրինաչափություններն ու առանձնահատկությունները, • արժևորել հայոց լեզվի և հայ գրականության դերն ու նշանակությունը ուստիկանության աշխատանքում:
ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ		Սովորողները պետք է իմանան՝
1. Իմանա		• հայերենի ուղղագրական, կետադրական կանոնները, • գործնական գրությունները, իրավաբանական և գրականագիտական տերմինները, • Հայ միջնադարյան գրողներին: Սովորողները պետք է կարողանան՝ • կապակցված խոսք կազմել, • լեզվական և գրականագիտական գիտելիքները կիրառել ուստիկանական համակարգում:
2. Կարողանա		Սովորողները պետք է տիրապետեն՝
3. Տիրապետի		• ուղղագրության և կետադրության սկզբունքներին, • գործնական գրությունների կազմմանը և դրանց կիրառությանը քննչական աշխատանքում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ		
Հիմնական		1. Բարսեղյան Հ., Ուղղագրական-ուղղախոսական-տեղեկատվական բառարան, Ե., 1973: 2. Դավթյան Յու., Ժամանակակից հայերենի կետադրության ինքնուսույց, Ե., 2010: 3. Դավթյան Յու., Հայերենի ուսուցման հարցեր, Ե., 2014:

		4. Դավթյան ՅՈՒ., Նախադասության վերլուծություն և գծապատկերներ, Ե., 2015: 5. Դավթյան ՅՈՒ., Հայ գրականության համառոտ տեղեկատու-ձեռնարկ, Ե., 2017: 6. Մուսայելյան Ռ., Հայոց լեզու, Ե. 2013:
Լրացուցիչ		1. Արքահամյան Ս., Հայոց լեզու. Շարահյուսություն, Ե., 2004: 2. Ասատրյան Ս., Ժամանակակից հայոց լեզու. Ձևաբանություն, Ե., 1989: 3. Ասատրյան Ս., Ժամանակակից հայոց լեզու. Շարահյուսություն, Ե., 1987: 4. Մնացականյան Ե., Հայ գրականություն. Հարցեր և պատասխաններ, Ե. 2011: 5. Սուքիասյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու, Ե. 1999: 6. «Մեր մեծերը» շարքից՝ հայ միջնադարի երախտավորները/համակարգչ./:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ	Բաղադրիչ 1- 10% (հաճախում) Բաղադրիչ 2- 30% (Միջանկյալ 1) Բաղադրիչ 3- 30% (Միջանկյալ 2) Բաղադրիչ 4- 20% (ռեֆերատ, թղթապանակ) Բաղադրիչ 5- 10% (ամփոփիչ ստուգում)	
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ	18-20	գերազանց
	13-17	լավ
	8-12	բավարար
	0-7	անբավարար
	0	չներկայացած/չի ներկայացրել
	Ստուգարքային գնագատում	ստուգված/չստուգված
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ / ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ	Ուսանողը դասընթացից կարող է հանդես բերել մինչև 100% առաջադիմություն: Առաջադիմության վերջնական գնահատականը ձևավորվում է ուսանողի ողջ տարվա ընթացքում կատարած աշխատանքների գնահատականների հանրագումարի արդյունքում: Գնահատումը կատարվում է համապատասխան ներքոհիշյալ բաղադրիչների: Յուրաքանչյուր բաղադրիչի դիմաց նշված առավելագույն տոկոսը կարելի է հավաքել ծրագրային պահանջների շրջանակներում տվյալ կետի տակ ներկայացված պահանջները 100% -ով կատարելու դեպքում:	
Գերազանց Լավ Բավարար Անբավարար		

ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
Ներկայություն Գրավոր աշխատանքների ներկայացվող պահանջներ Ինքնություն և գործնական աշխատանքներ	Դասապլանի որևէ փոփոխություն նախօրոք կտեղեկացվի ուսանողին:
	Գրավոր աշխատանքների ժամանակ արգելվում է ծածկագրերից օգտվելը: Ծածկագրի հայտնաբերման դեպքում աշխատանքը գնահատվում է զրո միավոր:
	Ինքնություն և գործնական աշխատանքները անհրաժեշտ է կատարել առանց կողմնակի միջամտության և հանձնել դրանք նշված ժամանակահատվածում: Ինքնություն աշխատանքում արգելվում է գրագողությունը: Այլոց մտքերը օգտագործելու դեպքում ուսանողը պարտավոր է նշել աղբյուրը ըստ ընդունված ակադեմիական ձևաչափի:

ԹԵՄԱՏԻԿ ՏՐՈՂՄԱՆ ՔԱՐՏԵԶ

ՕՐ/ՇԱ ԲԱԹ	ԹԵՄԱ/ԺԱՄ	ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐ	ՈՒՍՈՒՄՆԱԴՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԱՂԴՄԱՆՔՆԵՐ	ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ
		Դասախոսություններ		
1-ին շաբաթ	Հայերենն իբրև հնդեվրոպական լեզու: Հայերենի զարգացման փուլերը: Գործնական - 2 ժամ	Տեսակը՝ դասախոսություն - Հարցույալատասխան - Բանավեճ-քննարկում Նպատակը՝ գաղափար տալ հայերենի՝ իբրև հնդեվրոպական լեզվի, հայերենի զարգացման փուլերի, գրական լեզվի երկու տարբերակների մասին: Քննարկվող հարցերը՝ ա) հայերենն իբրև հնդեվրոպական լեզու, բ) հայերենի զարգացման փուլերը. հին կամ գրաբար, միջին կամ կլիկյան հայերեն, նոր կամ աշխարհաբար: Գրապայքար, գ) գրաբարի կարևորագույն գործառնությունները: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Անգիր սովորել Համո Սահյանի «Մեր լեզուն» բանաստեղծությունը և անել դատողություններ:	Սովորողները գիտեն լեզվի ծագման երկու տեսակետները՝ աստվածաշնչյան և գիտական, ճանաչում են գրական լեզվի երեք տեսակները՝ գրաբար, միջին հայերեն և աշխարհաբար, գրաբարի կարևորագույն գործառնությունները, կարողանում են ներկայացնել գրական լեզուները՝ ըստ ժամանակաշրջանների:
2-րդ շաբաթ	Մեսրոպ Մաշտոցը և հայ գրերի գյուտը: Հինգերորդ դար. Պատմագրություն. Ազաթանգեղոս, Փավստոս Բուզանդ, Մովսես Խորենացի: Դասախոսություն - 2 ժամ	Տեսակը՝ դասախոսություն - Ինտերակտիվ զրույց - Դասախոսություն (ավանդական): Նպատակը՝ ներկայացնել 4-րդ դարավերջի և 5-րդ դարասկզբի հայոց պատմությունը, Մ. Մաշտոցի գործունեությունը, գրերի գյուտի պատմությունը, Ազաթանգեղոսի, Բուզանդի, Խորենացու պատմությունները: Քննարկվող հարցերը՝ ա) Մեսրոպ Մաշտոցը և հայ գրերի գյուտը, բ) հինգերորդ դար. պատմագրություն, գ) Ազաթանգեղոս, Փավստոս Բուզանդ, Մովսես Խորենացի: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Կարդալ Մ. Խորենացու «ՈՂԲԸ»	Սովորողները գիտեն ինչ է ոսկեդարը, ճանաչում են հայ պատմագիրներին, կարողանում են հակիրճ ներկայացնել հայ պատմիչներին և նրանց գլուխգործոցները:

3-րդ շաբաթ	Գրական լեզու և բարբառներ: Արևելահայ և արևմտահայ գրական լեզուներ: Գործնական -2ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք • ինտերակտիվ զրույց • դասախոսություն (ավանդական) Նպատակը՝ ներկայացնել գրական լեզվի և բարբառների առանձնահատկությունները: Բարբառների դասակարգման սկզբունքը, բարբառներ և բարբառաճյուղեր: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Կարդալ Մեծարենցի «Ակացիաներուն շուքին տակ» բանաստեղծությունը:	Մովորողները ճանաչում են Արևելահայ և Արևմտահայ գրական լեզուները, գիտեն գրական լեզվի և բարբառների տարբերությունները, կարողանում են ներկայացնել երկու գրական տարբերակների հնչյունային, բառային և քերականական առանձնահատկությունները:
4-րդ շաբաթ	Հնչյունաբանություն, ուսումնասիրության առարկան, խնդիրները: Ձայնավոր և բաղաձայն հնչյուններ, դասակարգման սկզբունքները: Գործնական - 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք • Ինտերակտիվ զրույց • Դասախոսություն (ավանդական) Նպատակը՝ գաղափար տալ հնչյունաբանության ուսումնասիրության առարկայի, խնդիրների, հնչյունների տեսակների, դրանց դասակարգման մասին: Քննարկվող հարցերը՝ ա) հնչյունաբանություն, ուսումնասիրության առարկան, խնդիրները, բ) ձայնավոր և բաղաձայն հնչյուններ, գ) բաղաձայն հնչյունների դասակարգման սկզբունքները, դ) բաղաձայն հնչյունների դասակարգումը՝ ըստ ձայնի պարունակության: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Վարժություններ Գրել ԻՆՔՆԱԿԵՆՄԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ	Մովորողները ճանաչում են հայերենի ձայնավոր և բաղաձայն հնչյունները, գիտեն հնչյունների դասակարգման սկզբունքները, կարողանում են ըստ ձայնի պարունակության ճիշտ դասակարգել բաղաձայն հնչյունները:
5-րդ շաբաթ	Ժողովրդական բանահյուսություն: Առասպել և էպոս: «Սասնա ծռեր» էպոսը:	Տեսակը՝ դասախոսություն • Հարցուպատասխան • Բանավեճ-քննարկում Նպատակը՝ ներկայացնել առասպելներն ու էպոսը՝ որպես վաղ բանահյուսության նմուշներ: «Սասնա ծռեր» էպոսի կառուցվածքը, սյուժեն	Կարդալ հայկական առասպելները Կարդալ Հ. Թումանյանի «Սասունցի Դավիթ» պոեմը	Մովորողները ճանաչում են ժողովրդական բանահյուսության նմուշները, գիտեն առասպելները, կարողանում են ներկայացնել հայկական էպոսը՝ չորս ճյուղերով, գեղարվեստական

	Դասախոսություն - 2 ժամ	և բովանդակությունը: Էպոսի գրական մշակումները: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:		արժանիքները, դրական և բացասական կերպարները:
6-րդ շաբաթ	Այբուբենի թվային արժեքը: Գործնական աշխատանք 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք - Հարցուպատասխան - Բանավեճ-քննարկում Նպատակը՝ ներկայացնել մաշտոցյան այբուբենի առանձնահատկությունները, նրա թվային արժեքի կազմության սկզբունքը և նշանակությունը: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Վարժություններ	Մովորողները ճանաչում են հայերենի այբուբենի առանձնահատկությունները, գիտեն թվային արժեքի կազմության սկզբունքները, կարողանում են ինքնուրույն ներկայացնել ցանկացած թիվ այբուբենի թվային արժեքով:
7-րդ շաբաթ	Բառագիտություն. բառի սահմանումը: Տերմին և տերմինաբանություն: Գործնական աշխատանք - 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք - Ինտերակտիվ զրույց - Դասախոսություն (ավանդական) Նպատակը՝ գաղափար տալ բառագիտության ուսումնասիրության առարկայի, խնդիրների, բաժինների մասին: Քննարկվող հարցերը՝ ա) բառագիտության ուսումնասիրության առարկան, խնդիրները, բաժինները, բ) բառի սահմանումը, գ) տերմինի սահմանումը, դ) տերմինի առանձնահատկությունները: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Վարժություններ. կազմել մասնագիտական փոքրիկ բառարան	Մովորողները ճանաչում են իրավագիտական տերմինները, բառագիտության բաժինները, գիտեն բառի և տերմինի սահմանումները, կարողանում են ներկայացնել բառի և տերմինի կարևոր առանձնահատկությունները:
8-րդ շաբաթ	Գրիգոր Նարեկացին և հայոց վերածնունդը: Դասախոսություն- 2 ժամ	Տեսակը՝ դասախոսություն - Ինտերակտիվ զրույց - Դասախոսություն (ավանդական) Նպատակը՝ գաղափար տալ Գրիգոր Նարեկացու տաղերի և <<Մատյան ողբերգության>> պոեմի մասին: Քննարկվող հարցերը՝ ա) Գրիգոր Նարեկացի, կյանքը և ստեղծագործությունը, բ) «Մատյան ողբերգության» պոեմը,	Անգիր սովորել Նարեկացու «Մեղեդի ծննդյան» տաղը: Տեսաֆիլմի դիտում	Մովորողները ճանաչում են միջնադարի գրողներին, Գրիգոր Նարեկացուն՝ որպես հայ վերածննդի գրականության հիմնադրի, գիտեն Նարեկացու կենսագրությունը և ստեղծագործությունները, կարողանում են անգիր արտասանել տաղերից և

		գ) «Մեղեդի ծննդյան» տաղը: Քննարկվող հարցերի ամփոփում		«Մատյան ողբերգության» պոեմից:
9-րդ շաբաթ	Հայերենի բառապաշարը. փոփոխությունները և հարստացման ուղիները: Գործնական- 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք - Հարցուպատասխան - Բանավեճ-քննարկում Նպատակը՝ գաղափար տալ բառապաշարի, նրա դասակարգման և շերտերի մասին: Քննարկվող հարցերը՝ ա) բառապաշար սահմանումը, բ) բառապաշարի դասակարգման սկզբունքները, գ) բառապաշարի շերտերը, դ) բառապաշարի հարստացման ուղիները: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Բառարանից դուրս գրել նորաբանություններ և հնաբանություններ Գրել Դ Ի Մ ՈՒ Մ	Մովորողները ճանաչում են ակտիվ և պասիվ բառապաշարը, ինչպես նաև տարբերում են անհատի բառապաշարը և լեզվի բառապաշարը, գիտեն բառապաշարի հարստացման ուղիները, կարողանում են ներկայացնել բառապաշարի շերտերը:
10-րդ շաբաթ	Իմաստաբանություն: Բառիմաստ. ուղղակի և փոխաբերական իմաստներ: Մենիմաստ և բազմիմաստ բառեր: Գործնական - 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք - Հարցուպատասխան - Բանավեճ-քննարկում նպատակը՝ գաղափար տալ բառերի հիմնական, երկրորդական, փոխաբերական իմաստների, մենիմաստ և բազմիմաստ բառերի մասին: Քննարկվող հարցերը՝ ա) բառիմաստի տեսակները, բ) բառերի հիմնական, երկրորդական իմաստներ, գ) բառերի փոխաբերական իմաստներ: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Վարժություններ Բառարանային աշխատանք	Մովորողները ճանաչում են մենիմաստ և բազմիմաստ բառերը, գիտեն ինչ է փոխաբերական իմաստը, կարողանում են խոսքի մեջ բառերը ճիշտ կիրառել ուղղակի և փոխաբերական իմաստներով:
11-րդ շաբաթ	Ներսես Շնորհալի. գրական գործունեությունը: «Ողբ Եղեսիոյ» պոեմը:	Տեսակը՝ դասախոսություն - Ինտերակտիվ զրույց - Դասախոսություն (ավանդական) Նպատակը՝ ներկայացնել Ներսես Շնորհալիու կյանքը, գործունեությունը և նրա	Մովորել Շնորհալու հանելուկներից Տեսաֆիլմի դիտում	Մովորողները ճանաչում են Շնորհալուն՝ որպես 12-րդ դարի մեծ դավանաբանի, գրողի, դիվանագետի և հասարակական գործչի:

	Դասախոսություն - 2 ժամ	նորարարությունները: Քննարկվող հարցեր ա) Շնորհալու կյանքը և գործունեությունը, բ) Շնորհալու «Ողբ Եդեսիոյ» պոեմը, գ) Շնորհալու հանելուկները: Քննարկվող հարցերի ամփոփում		Գիտեն շնորհալու կյանքը, հանելուկները, «Ողբ Եդեսիոյ» պոեմը: Կարողանում են ներկայացնել գործչի ժամանակաշրջանը, ստեղծագործությունների առանձնահատկությունները և նորարարությունները:
12-րդ շաբաթ	Բառերն ըստ իմաստի և ձևի: Գործնական- 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք • Հարցուպատասխան • Բանավեճ-քննարկում Նպատակը՝ գաղափար տալ ըստ ձևի և իմաստի բառերի տեսակների՝ հոմանիշների, հականիշների, համանունների, հարանունների մասին: Քննարկվող հարցերը՝ ա) բառերի տեսակներն ըստ ձևի և իմաստի փոխհարաբերության, բ) հոմանիշներ, գ) հականիշներ, դ) համանուններ, ե) հարանուններ: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Բառարանային աշխատանք	Սովորողները ճանաչում են բառերն ուստ իմաստի և ձևի, գիտեն նրանց ռճական առանձնահատկությունները, կարողանում են խոսքի մեջ ճիշտ գործածել հարանունները:
13-րդ շաբաթ	Բառակազմություն. բառերի տեսակներն ըստ կազմության. պարզ և բաղադրյալ բառեր: Գործնական - 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք • Ինտերակտիվ զրույց • Դասախոսություն (ավանդական) Նպատակը՝ ներկայացնել բառերն ըստ կազմության, գաղափար տալ բառակազմական բաղադրիչների մասին, արմատի երկու տեսակների՝ բուն արմատի և արմատական բառերի առանձնահատկությունների մասին: Քննարկվող հարցերը՝ ա) արմատ. հնչյունափոխ և անհնչյունափոխ,	Բառակազմական վարժություններ Գրել ԲՆՈՒԹԱԳԻՐ	Սովորողները ճանաչում են բառի բաղադրիչները, գիտեն բարդության տեսակները, կարողանում են բառերը ենթարկել բառակազմական վերլուծության:

		բ)ածանցներ. նախածանց, վերջածանց, գ)բաղադրյալ բառեր. ածանցավոր, բարդ, բարդ ածանցավոր: դ)բարդության տեսակները. ուղղագրությունը: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:		
14-րդ շաբաթ	Մխիթար Գոշ. առակները և «Դատաստանագիրքը» որպես հայ իրավական մտքի զարգացման նախադեպ: Դասախոսություն - 2 ժամ	Տեսակը՝ դասախոսություն • Հարցուպատասխան • Բանավեճ-քննարկում Նպատակը՝ ներկայացնել Մխիթար Գոշին՝ որպես հասարակական գործիչ, առակագիր և օրենսդիր: Քննարկվող հարցերը՝ ա) կենսագրությունը, բ)առակները, գ)«Դատաստանագիրքը» և հայ իրավական միտքը միջնադարում: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Կարդալ Գոշի առակները Տեսաֆիլմի դիտում	Մովորողները ճանաչում են միջնադարի առակագիրներին և հայ իրավական մտքի հիմնադիրներին, գիտեն Մխիթար Գոշի կյանքը և գործունեությունը, կարողանում են ներկայացնել Գոշի Դատաստանագիրքը և մեկնաբանել առակները:
15-րդ շաբաթ	Հապավական բարդություն: Հապավումների տեսակները. վանկային, տառային, խառը: Գործնական - 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք • Ինտերակտիվ զրույց • Հարցուպատասխան Նպատակը՝ սովորողներին գաղափար տալ համառոտագրության և նրա տեսակների մասին: Քննարկվող հարցերը՝ ա)տառային հապավումներ, բ)վանկային հապավումներ, գ)խառը հապավումներ: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Վարժություններ Դ. Գյուրջինյանի և Ն. Հեքեքյանի բառարան-տեղեկատուից դուրս գրել իրավագիտության հետ առնչվող հապավումները:	Մովորողները ճանաչում են հապավումները որպես բարդության տեսակ:Գիտեն հապավումների տեսակները և կարողանում են խոսքի մեջ ճիշտ գրել հատկապես տառային հապավումները:
16-րդ շաբաթ	Ձևաբանություն. ուսումնասիրության առարկան: Խոսքի մասերի դասակարգումը: Գոյական անուն: Բաղադրյալ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք • Ինտերակտիվ զրույց • Դասախոսություն (ավանդական) Նպատակը՝ գաղափար տալ ձևաբանության ուսումնասիրության առարկայի, խոսքի	Թեմային առնչվող վարժություններ	Մովորողները ճանաչում են խոսքի մասերը, գիտեն գոյականի քերականական առանձնահատկությունները, կարողանում են ճիշտ գրել

	հատուկ անուններ/միայն առաջին բաղադրիչն է գրվում մեծատառով/: Գործնական - 2 ժամ	մասերի դասակարգման սկզբունքների, գոյականի քերականական կարգերի մասին: Ներկայացնել հատուկ և հասարակ գոյականները: Բացատրել այն հատուկ գոյականները, որոնց առաջին բաղադրիչը գրվում է մեծատառով: Քննարկվող հարցերը՝ ա) ձևաբանություն. ուսումնասիրության առարկան, բ) խոսքի մասերի դասակարգման սկզբունքները, գ) գոյականի քերականական կարգերը: դ) Բաղադրյալ հատուկ անվան առաջին բաղադրիչը գրվում է մեծատառով: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:		բաղադրյալ հատուկ անունները:
17-րդ շաբաթ	Հայ գրականությունը 13-14-րդ դարերում. Ֆրիկ:	Տեսակը՝ դասախոսություն • Քննարկում – բանավեճ • Հարցուպատասխան: Նպատակը՝ գաղափար տալ Ֆրիկի ստեղծագործության, նրա պոեզիայի յուրահատկության և լեզվի առանձնահատկության մասին: Քննարկվող հարցերը՝ ա) Ֆրիկի կյանքը և գրական գործունեությունը, բ) Ֆրիկի սոցիալական վիշտը: Քննարկվող հարցերի ամփոփում	Տեսաֆիլմի դիտում	Մովորողները ճանաչում են 14-րդ դարի բանաստեղծ Ֆրիկին, գիտեն նրա լավագույն ստեղծագործությունների լեյտմոտիվը, կարողանում են ներկայացնել նրա գործերից և չափաժող մեջբերումներ անել:
18-րդ շաբաթ	Հատուկ և հասարակ գոյականներ. բաղադրյալ հատուկ անունների ուղղագրությունը: Բաղադրյալ հատուկ անվան բոլոր բաղադրիչները գրվում են	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք • Քննարկում – բանավեճ • Ինտերակտիվ զրույց • Հարցուպատասխան Նպատակը՝ սովորողներին ներկայացնել այն բաղադրյալ հատուկ անունները, որոնց բոլոր բաղադրիչները գրվում են մեծատառով:	Վարժություններ Տոհմածառ	Մովորողները ճանաչում են խոսքի մասերը, գիտեն գոյականի քերականական առանձնահատկությունները, կարողանում են ճիշտ գրել բաղադրյալ հատուկ անունները:

	մեծատառով: Գործնական - 2 ժամ	Քննարկվող հարցերը՝ Բաղադրյալ հատուկ անուններ, որոնց բոլոր բաղադրիչները գրվում են մեծատառով: Զուգաձևություններ և բացառություններ: Քննարկվող հարցերի ամփոփում		
19-րդ շաբաթ	Գոյականի թիվը: Հոգնակի թվի կազմությունը: Գործնականք - 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք • Ինտերակտիվ զրույց • Հարցուպատասխան Նպատակը՝ սովորողներին ներկայացնել գոյականի թվի քերականական կարգը: Քննարկվող հարցերը ա)անհոգնական և անեզական գոյականներ, բ)հոգնակիակերտ մասնիկներ, գ)հոգնակի թիվը կազմվում է եր վերջավորությամբ, դ)հոգնակի թիվը կազմվում է ներ վերջավորությամբ, ե)բացառություններ և զուգաձևություններ: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Թեմային առնչվող վարժություններ	Սովորողները ճանաչում են եզակի և հոգնակի, անհոգնական և անեզական գոյականները, գիտեն հոգնակի թվի կազմության եղանակները, զուգաձևությունները և բացառությունները, կարողանում են ճիշտ կազմել հոգնակի թիվը:
20-րդ շաբաթ	Նահապետ Քուչակ. հայրեններ Դասախոսություն - 2 ժամ	Տեսակը՝ դասախոսություն • Ինտերակտիվ զրույց • Դասախոսություն (ավանդական) Նպատակը՝ սովորողներին ներկայացնել Նահապետ Քուչակին՝ իբրև սիրո երգչի: Քննարկվող հարցերը ա)Քուչակի կյանքը, բ)Քուչակն իբրև սիրո երգիչ, գ)Քուչակի փիլիսոփայական, խոհախրատական և պանդխտության մասին գրած հայրենները: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Անգիր սովորել Քուչակի հայրենները: Տեսաֆիլմի դիտում	Սովորողները ճանաչում են առաջին սիրերգակ բանաստեղծ Քուչակին, գիտեն նրա կյանքը և գրական գործունեությունը, կարողանում են արտասանել հայրեններից:

21-րդ շաբաթ	Ածական անուն. քերականական առանձնահատկությունները և կիրառությունները: Գործնական - 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք • Հարցուպատասխան • Ինտերակտիվ զրուց Նպատակը՝ սովորողներին ներկայացնել ածականի խոսքիմասային առանձնահատկությունները: Քննարկվող հարցերը՝ ա) ածականի տեսակները և ըստ իմաստի, բ) ածականի համեմատության աստիճանները, գ) որականական ածականի առանձնահատկությունները դ) ածականի կիրառությունը Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Թեմային առնչվող մասնագիտական վարժություններ Գորշնական գրություն՝ Բնութագիր	Սովորողները ճանաչում են ածականը, գիտեն որականական և հարաբերական ածականների առանձնահատկությունները, կարողանում են խոսքի մեջ ճիշտ կիրառել և որոշել պաշտոնը:
22-րդ շաբաթ	Թվական անուն. տեսակները, կազմությունը և ուղղագրությունը: Գործնական - 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք • Պասիվ դասախոսություն • Հարցուպատասխան Նպատակը՝ սովորողներին գաղափար տալ թվականների տեսակների, նրանց կազմության, ուղղագրության և գործածության վրա: Քննարկվող հարցերը՝ ա) թվականի սահմանումը և տեսակները բ) թվականների կազմությունը գ) թվականների ուղղագրությունը դ) թվականների կիրառությունը Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Թեմային առնչվող վարժություններ	Սովորողները ճանաչում են թվականը, գիտեն նրա տեսակները, կազմությունը, կարողանում են ճիշտ գրել:
23-րդ շաբաթ	Սայաթ-Նովան սիրո երգիչ:	Տեսակը՝ դասախոսություն • Գրական տեսադարան Նպատակը՝ սովորողներին ներկայացնել միջնադարի վերջին բանաստեղծ Սայաթ – Նովայի քնարերգությունը, հատկապես՝	Անգիր սովորել Սայաթ-Նովայի որևէ ստեղծագործություն: Տեսաֆիլմի դիտում	Սովորողները գիտեն Սայաթ- Նովային՝ որպես մեծ սիրերգարի բանաստեղծի: Նրանք կարողանում են անգիր արտասանել Սայաթ-Նովայի

	Դասախոսություն - 2 ժամ	անմահ սիրո մոտիվը: Քննարկվող հարցերը ա) Սայաթ- Նովայի կյանքը և գրական գործունեությունը բ) Սայաթ – Նովայի սիրո երգերը գ) Սայաթ- Նովան և Չարենցը Քննարկվող հարցերի ամփոփում:		բանաստեղծություններից:
24-րդ շաբաթ	Դերանուն. տեսակները: Դերանունների հոլովումը: Գործնական - 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք - Հարցուպատասխան - Բանավեճ-քննարկում: Նպատակը՝ ներկայացնել դերանվան առանձնահատկությունները: Քննարկվող հարցերը՝ ա) դերանուն. ընդհանուր բնութագիրը, բ) դերանունների տեսակները: գ) անվանական և դերանվանական հոլովումներ: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Գործնական վարժություններ: Կարդալ Սևակի «Դու» և Մեծարենցի «Նե» ստեղծագործությունները: Գործնական գրություն՝ Նամակ	Մովորողները ճանաչում են դերանունները, գիտեն տեսակները, կարողանում են ճիշտ հոլովել և կիրառել խոսքի մեջ:
Երկրորդ կիսամյակ				
1-ին շաբաթ	Բայ . դիմավոր և անդեմ ձևեր: Գործնական - 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք - Հարցուպատասխան - Բանավեճ-քննարկում Նպատակը՝ ներկայացնել բայերի ընդհանուր և տարբերակիչ առանձնահատկությունները: Քննարկվող հարցերը՝ ա) բայերի ընդհանուր և տարբերակիչ առանձնահատկությունները, բ) բայերի քերականակն կարգերը, գ) բայի անդեմ ձևերը. դերբայներ: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Թեմային առնչվող վարժություններ	Մովորողը ճանաչում է բայի դիմավոր և անդեմ ձևերը, գիտի բայերի ընդհանուր և տարբերակիչ առանձնահատկությունները, կարողանում է առանձնացնել անկախ և կախյալ դերբայները և կիրառել խոսքի մեջ:

2-րդ շաբաթ	Բայի եղանակները Գործնական - 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք • Ինտերակտիվ զրույց, • Դասախոսություն (պասիվ) Նպատակը՝ գաղափար տալ բայի եղանակի մասին: Ներկայացնել սահմանական եղանակի ժամանակաձևերը: Քննարկվող հարցերը՝ ա) եղանակը որպես բայի յուրահատուկ քերականական կարգ, բ) սահմանական եղանակի ժամանակաձևերը, և նրանց կազմությունը, գ) բայի յուրահատուկ թեքումը՝ խոնարհում/դրական և ժխտական/: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Թեմային առնչվող վարժություններ	Ընթացիկ գնահատում, հարցադրումներ իմացության վերաբերյալ: Գնահատում ըստ ակտիվության:
3-րդ շաբաթ	Մակբայ. տեսակները, կիրառությունը և ուղղագրությունը: Գործնական - 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք • Ինտերակտիվ զրույց • Հարցուպատասխան • Քննարկում Նպատակը՝ սովորողներին գաղափար տալ մակբայի և նրա տեսակների մասին, բացատրել մակբայների կազմությունը և ուղղագրությունը: Քննարկվող հարցերը՝ ա) մակբայի տեսակները, բ) ընդհանրական մակբայներ, գ) մակբայների կազմությունը և կիրառությունը, դ) ձևաբանական-ուղղագրական զուգաձևություններ: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Գործնական վարժություններ:	Ընթացիկ գնահատում, հարցադրումներ իմացության վերաբերյալ: Գնահատում ըստ ակտիվության:
4-րդ շաբաթ	Կապ. տեսակները և կիրառությունը:	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք • Ինտերակտիվ զրույց • Հարցուպատասխան • Քննարկում	Գործնական վարժություններ	Ընթացիկ գնահատում, հարցադրումներ իմացության վերաբերյալ: Գնահատում ըստ

	Գործնական - 2 ժամ	Նպատակը՝ գաղափար տալ նյութական իմաստից զուրկ խոսքի մասերի մասին, ներկայացնել կապի խոսքիմասային առանձնահատկությունները և նրանց կիրառությունը խոսքի մեջ: Քննարկվող հարցերը ա) գաղափար կապի մասին, բ) կապերի տեսակները, գ) կապերի խնդրառությունը: դ) ձևաբանական-շարահյուսական եռաձևություններ(վրաս//ինձ վրա//իմ վրա,վրադ//քեզ վրա//քո վրա,մոտս//ինձ մոտ//իմ մոտ, մոտդ//քեզ մոտ, քո մոտ) Քննարկվող հարցերի ամփոփում:		ակտիվության:
5-րդ շաբաթ	Շաղկապ, ձայնարկություն և վերաբերական:	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք - Հարցուպատասխան - Բանավեճ-քննարկում Նպատակը՝ ներկայացնել մակբայների տեսակները և կազմությունը, կապերի տեսակները և նշանակությունները, շաղկապների, վերաբերականների և ձայնարկությունների տեսակները: Քննարկվող հարցերը՝ ա) մակբայների տեսակները և կազմությունը, բ) կապերի տեսակները և նշանակությունները, գ) շաղկապների տեսակները, դ) վերաբերականների տեսակները, ե) ձայնարկությունների տեսակները: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Գործնական վարժություններ	Ընթացիկ գնահատում, հարցադրումներ իմացության վերաբերյալ: Գնահատում ըստ ակտիվության:
6-րդ շաբաթ	Շարահյուսություն. ուսումնասիրության առարկան: Միակազմ և	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք - Հարցուպատասխան - Բանավեճ-քննարկում Նպատակը՝ ներկայացնել շարահյուսություն.	Գործնական վարժություններ:	Ընթացիկ գնահատում, հարցադրումներ իմացության վերաբերյալ: Գնահատում ըստ

	երկկազմ նախադասություններ: Գործնական - 2 ժամ	ուսումնասիրության առարկան, միակազմ և երկկազմ նախադասությունները: Քննարկվող հարցերը՝ ա) շարահյուսություն. ուսումնասիրության առարկան, բ) միակազմ և երկկազմ նախադասություններ:		ակտիվության:
7-րդ շաբաթ	Նախադասության գլխավոր անդամներ. ենթակա և ստորոգյալ. ստորոգյալի տեսակները: Գործնական - 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք - Պասիվ դասախոսություն - Քննարկում - Հարցուպատասխան Նպատակը՝ գաղափար տալ նախադասության անդամների մասին, ներկայացնել նախադասության գլխավոր անդամները: Քննարկվող հարցեր ա) ենթակա. ենթակայի արտահայտությունը, բ) ստորոգյալ. ստորոգյալի կազմությունը/պարզ և բաղադրյալ/ Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Թեմային առնչվող վարժություններ	Ընթացիկ գնահատում, հարցադրումներ իմացության վերաբերյալ: Գնահատում ըստ ակտիվության:
8-րդ շաբաթ	Նախադասության երկրորդական անդամներ՝ լրացումներ: Գոյականական և անդամի լրացումներ. որոշիչ: Գործնական - 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք - Պասիվ դասախոսություն - Հարցուպատասխան Քննարկվող հարցեր՝ Նախադասության երկրորդական անդամների՝ լրացումների բնութագիրը. Գոյականական անդամի լրացումներ: ա) որոշիչի արտահայտությունը, բ) որոշիչի դիրքը. Սովորական շարահյուսություն և շրջուն շարահյուսություն, գ) հետադաս որոշիչներ. կետադրությունը	Թեմային առնչվող վարժություններ	Ընթացիկ գնահատում, հարցադրումներ իմացության վերաբերյալ: Գնահատում ըստ ակտիվության:
9-րդ շաբաթ	Հատկացուցիչ. արտահայտությունը, կետադրությունը:	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք - Հարցուպատասխան - Բանավեճ-քննարկում Նպատակը՝ ներկայացնել շարահյուսություն.	Թեմային առնչվող գործնական վարժություններ	Ընթացիկ գնահատում, հարցադրումներ իմացության վերաբերյալ: Գնահատում ըստ

	Գործնական աշխատանք - 2 ժամ	ուսումնասիրության առարկան, միակազմ և երկկազմ նախադասությունները: Քննարկվող հարցերը` ա) շարահյուսություն. ուսումնասիրության առարկան, բ) միակազմ և երկկազմ նախադասություններ: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:		ակտիվության:
10-րդ շաբաթ	Բացահայտիչ. տեսակները, կետադրությունը: Գործնական աշխատանք - 2 ժամ	Տեսակը`</b> գործնական պարապմունք <ul style="list-style-type: none"> <li>• Հարցուպատասխան</li> <li>• Բանավեճ-քննարկում</li> </ul> <b>Նպատակը` ներկայացնել նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամները, տրոհվող լրացումները: Քննարկվող հարցերը` ա) նախադասության գլխավոր անդամները, բ) նախադասության երկրորդական անդամները, գ) նախադասության տրոհվող անդամներ: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Գործնական վարժություններ	Ընթացիկ գնահատում, հարցադրումներ իմացության վերաբերյալ: Գնահատում ըստ ակտիվության:
11-րդ շաբաթ	Բայական անդամի լրացումներ` խնդիրներ և պարագաներ: Գործնական աշխատանք - 2 ժամ	Տեսակը`</b> գործնական պարապմունք <ul style="list-style-type: none"> <li>• Հարցուպատասխան</li> <li>• Բանավեճ-քննարկում</li> </ul> <b>Նպատակը` ներկայացնել բարդ համադասական և ստորադասական նախադասությունները, կապակցման միջոցները: Քննարկվող հարցերը` ա) բարդ համադասական նախադասություն, բ) բարդ ստորադասական նախադասություն, գ) նախադասությունների կապակցման միջոցները: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Գործնական վարժություններ	Ընթացիկ գնահատում, հարցադրումներ իմացության վերաբերյալ: Գնահատում ըստ ակտիվության:

12-րդ շաբաթ	Բարդ նախադասություն. բարդ համադասական և բարդ ստորադասական նախադասություններ: Գործնական աշխատանք - 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք • Հարցուպատասխան • Բանավեճ-քննարկում Նպատակը՝ ներկայացնել բարդ համադասական և ստորադասական նախադասությունները, երկրորդական նախադասությունների բնույթը:: Քննարկվող հարցերը՝ ա) բարդ ստորադասական նախադասություն, բ) երկրորդական նախադասությունների բնույթը: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Գործնական վարժություններ	Ընթացիկ գնահատում, հարցադրումներ իմացության վերաբերյալ: Գնահատում ըստ ակտիվության:
13-րդ շաբաթ	Դերբայական դարձված. կետադրությունը: Գործնական աշխատանք - 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք • Հարցուպատասխան • Բանավեճ-քննարկում Նպատակը՝ ներկայացնել փոխակերպումները, ուրիշի խոսքը: Քննարկվող հարցերը՝ ա) փոխակերպումներ, բ) ուրիշի խոսք: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Գործնական վարժություններ	Ընթացիկ գնահատում, հարցադրումներ իմացության վերաբերյալ: Գնահատում ըստ ակտիվության:
14-րդ շաբաթ	Ուրիշի խոսք. տեսակները և կետադրությունը: Գործնական աշխատանք - 2 ժամ	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք • Հարցուպատասխան • Բանավեճ-քննարկում Նպատակը՝ ներկայացնել կետադրության սկզբունքները, գործնական գրությունների նմուշներ: Քննարկվող հարցերը՝ ա) կետադրության սկզբունքները, բ) գործնական գրություններ: Քննարկվող հարցերի ամփոփում:	Գործնական վարժություններ	Ընթացիկ գնահատում, հարցադրումներ իմացության վերաբերյալ: Գնահատում ըստ ակտիվության:
15-րդ շաբաթ	Կոչական: Կոչականի դիրքը և կետադրությունը:		Գործնական վարժություններ	Ընթացիկ գնահատում, հարցադրումներ իմացության վերաբերյալ:

	Գործնական աշխատանք - 2 ժամ			Գնահատում ըստ ակտիվության:
16-րդ շաբաթ	Ստուգողական գրավոր աշխատանք: Դասախոսություն - 2 ժամ	Տեսակը՝ ստուգողական թելադրություն Նպատակը՝ ստուգել սովորողների ձեռք բերած գիտելիքներն ուղղագրությունից և կետադրությունից:		